

Rúsa seg við heilivági til dýr

Misnýtarar spæla við lívið

ÁKI BERTHOLDSEN

Tað er ikki ókent, at tey, sum eru bundin at rúsevnum, leggja nógv fyrri í royndunum at fáa fatur á rúsevnum.

Eitt nýtt rák, sum hevur tikið seg upp seinastu tíðina, er at bróta inn til djóralæknar eftir heilivági.

Jón Klein Olsen, limur í Fólkaheilsuráðnum, og leiðari á kanningardeildini hjá lög-regluni, sigur, at seinastu tíðina hava tey fingið fleiri fáboðanir um, at innbrot hevur verið hjá djóralæknum, har heilivágur er stolin.

Men Jón Klein Olsen sigur, at hetta er serstakliga vandamikil leikur, tí heilivágurinn, djóralæknar liggja inni við, er ætlaður dýrum og ikki menniskjum.

Djóralæknar hava eisini morfin og onnur evni. Men tey eru altso ætlað djórum og sumt av tí er blandað til ross, neyt, og onnur stórdýr.

– Ein skamtur av heilivági,

sum er ætlaður at viðgera ross við, kann vera lívshættisligur hjá einum menniskja, sum er nógv minni og lættari enn eitt ross, sigur Jón Klein Olsen.

Eitt annað nýtt rák, sum hevur tikið seg upp ímillum ung á festivalum uttanlands, er at taka eitt ávíst slag av heilivági, sum er lívshættisligt, tá ið tað ikki er undir strongum eftirliti.

Talan er ikki um heilivág, sum hevur verið at finna í føroyska rúsevnaumhvørvinum enn, og tí vil Jón Klein Olsen heldur ikki siga, hvat slag av heilivági, talan er um.

– Talan er um heilivág, sum fólk fáa fyrri sterkari pínu, men fólk, sum eru frísk, tola tað als ikki, og tey kunnu steindoyggja av tí.

Jón Klein Olsen sigur, at myndugleikarnir í Føroyum hava fingið upplýsingar úr Svøríki um, at har eru fleiri ungfólk deyð av hesum heiliváginum.

Jón Klein Olsen

FØROYINGAR FÁAST AT

Rúsdrekkanytslan skal niður, men tað skal gerast við upplýsing og ikki við at hava fremstafingur á lofti

ÁKI BERTHOLDSEN

– Endamálið er at fáa føroyingar at drekka eitt sindur minni enn teir gera nú.

Tað sigur Jón Klein Olsen, sum er limur í Fólkaheilsuráðnum.

Umframt at vera nývaldur limur í Fólkaheilsuráðnum, hevur hann eisini verið politistur í 39 ár og hann er nú politiinspektørur og leiðari á kanningardeildini, ið fyrr nevndist kriminaldeildin.

Sostatt hevur hann serligt innlit í misnýtsluna av rúsevnum og rúsdrekka, og nú eitt kvøldið fekk ungmannaafelagið hjá Miðflokkinum hann at siga sína hugsan um støðun viðvíkjandi rúsdrekka og rúsevnum í Føroyum.

Jón Klein Olsen vísti á, at í lýtuni er drekkur hvør føroyingur yvir 15 ár 6,4 litrar av rúsdrekka í miðal.

Men nýtslan hevur verið spakiliga, men støðugt minkandi hesi seinastu árin.

Og tað heldur Jón Klein Olsen er á einum góðtakiligum stigi, tá ið hugsað verður um støðuna fyrri nøkrum árum síðani, tí fyrri 10 árum síðani var nýtslan einar sjei litrar í miðal fyrri hvønn føroying yvir 15 ár.

Sjálvur heldur hann, at Rúsan eigur ein part av heiðrinum fyrri, at nýtslan er tálmað. Eitt úrslit av Rúsunum er, at vit eru sloppin undan kassamentanini, tí nú kunnu keypa okkum eina fløsku, so hvørt tørvur er á tí, ístaðin fyrri sum fyrr, tá ið tað var vanligt at keypa heilar kassar.

– Eg havi havt eina aðra mein-ing, men í dag haldi eg, at skipanin við Rúsunum er gagnlig. Eg haldi, at serliga tey yngri, sum ikki kenna til annað enn Rúsunum, hava fingið ein sámligari hugburð til rúsdrekka, og nú á døgum sært tú ikki ungdóm válandi eftir gøtuni við ølkassa ímillum sín, sum var vanlig sjón fyrr, sigur Jón Klein Olsen.

– Eg haldi, at serliga tey yngri, sum bara kenna til Rúsunum, hava fingið ein sámligari hugburð til rúsdrekka, sigur Jón Klein Olsen, nývaldur nevndarlimur í Fólkaheilsuráðnum

– Tú sær heldur ikki bilar við fullum viðfórisrúmi av rúsdrekka, leggur hann afturat.

Vilja hava nýtsluna niður

Jón Klein Olsen staðfestir samstundis, at kanningar vísa, at 20 prosent av føroyingum er frá-haldsfólk. Men tað merkir so, at hini drekka lutfalsliga meiri, og tað er hjá teimum, at vit síggja heilsuliga avleiðingarnar av rúsdrekkanytsluni.

Samstundis er onki fullfíggað yvirlit fyrri tað, føroyingar keypa tollfrítt, so í roynd og veru er nýtslan av rúsdrekka í Føroyum helst hægri enn hagtølini vísa.

Hann leggur kortini afturat, at eftir almenna rúsdrekkapoli-tikkinum er endamálið at fáa nýtsluna enn longur niður, ella niður á seks litrar í miðal fyrri hvønn føroying yvir 15 ár.

Tað verður mett at vera nøktandi og hann sigur, at tað skal gerast við upplýsing, tí Fólkaheilsu-

ráðið vil ikki vera ein stovnur, sum bara gongur runt við fremstafingri á lofti.

Hann sigur, at ein partur av teirri upplýsingarherferðini verður við faldarum, bæði til ung, men ikki minst til foreldrini, sum eru tey, ið hava ábyrgdina av børnunum.

Ein partur av upplýsingini verður eisini í SSP, sum er eitt samstarv ímillum skúla, lögreglu og sosialu myndugleikarnar.

Hann leggur afturat, at Fólkaheilsuráðið arbeiðir eisini við at gera appir til fartelesfonir við ymsum upplýsingum, soleiðis at fólk altíð, at kalla hava upplýsandi faldararnar í lummanum.

Og samstundis skal haldast fast um skipanina við einkarsølu, soleiðis at atkoman til rúsdrekka er eitt sindur avmarkað og harafturat skal haldast fram við einum prísapolitikki, har prísurin er so passaliga høvur, at at tað er við til at tálma nýtsluna.

